

ลำดับการรับรู้ “ทางเข้าหลัก” ความสัมพันธ์ของมุมมองการเคลื่อนที่ และสัดส่วนในงานสถาปัตยกรรม¹

บรรจงลักษณ์ กัณหาชาติ

หลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
rc.sherer@gmail.com

อดิสร ศรีเสาวนันธ์

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
adiz_on@yahoo.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการก่อรูปพื้นที่ “ทางเข้า” ในงานสถาปัตยกรรมเชิงประสบการณ์การรับรู้ที่มีลำดับของการค่อย ๆ เผยให้เห็นถึงความหมายของเนื้อหาอาคารสถาปัตยกรรม เป็นการกำหนดพื้นที่ในการศึกษาตั้งแต่บริบทผังเมือง พื้นที่อาณาบริเวณ พื้นที่ก่อนทางเข้า พื้นที่ทางเข้า พื้นที่หลังทางเข้า ด้วยการใช้กรณีศึกษาอาคารประเภทพิพิธภัณฑ์ จำนวน 18 โครงการ เพื่อนำมาวิเคราะห์ผ่านไดอะแกรมของผังพื้นที่ รูปด้าน ภาพตัด และอธิบายพื้นที่ทางเข้า

โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นพื้นที่ทางเข้านำไปสู่การสร้างเครื่องมือในการอ่านอย่างมีระบบ ประเด็นของการศึกษาพบว่า มีลำดับของตำแหน่งการเน้นย้ำความหมายและการรับรู้จากการเปลี่ยนผ่าน มีน้ำหนักของปริมาตร มีการสร้างปรากฏการณ์ ในตำแหน่งที่แตกต่างกันของกระบวนการความคิดทางสถาปัตยกรรมและการสื่อความหมายเชิงการรับรู้ของมนุษย์ ตามการกำหนดกายภาพของพื้นที่ ที่พยายามสร้างสัญลักษณ์บางอย่างเกี่ยวกับเนื้อหาภายในมาวางตำแหน่งพื้นที่ทางเข้าในการเน้นย้ำความหมายอีกครั้งก่อนเข้าสู่อาคาร ด้วยการสร้างประสาทสัมผัสของ “การสกัดกั้น การชะลอช้า การหน่วงระยะเวลา” ที่ส่งผลต่อประสบการณ์การรับรู้ ทำให้เกิดการจดจำและความประทับใจแรกในอาคารสถาปัตยกรรม

คำสำคัญ: ทางเข้า, ความหมายและการรับรู้, พื้นที่แบ่งเขต, ลำดับการเปลี่ยนผ่าน

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัย บรรจงลักษณ์ กัณหาชาติ. ลำดับการรับรู้ทางเข้าหลัก ความสัมพันธ์ของมุมมองการเคลื่อนที่ และสัดส่วนในงานสถาปัตยกรรม. ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์หลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสถาปัตยกรรม แผนก ก 2 แนวความคิดในการออกแบบ ภาควิชาสถาปัตยกรรม บัณฑิตวิทยาลัย คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

Sequence of Perception “Main entrance” Relationships of Visual, Body movement and Proportions in Architecture

Banchongluck Kanhachalee

Master of Architecture

Faculty of Architecture, Silpakorn University

rc.sherer@gmail.com

Adisorn Srisaowanunt

Faculty of Architecture, Silpakorn University

adiz_on@yahoo.com

Abstract

This research is the study of factors affecting the formation of the “entrance” area in architecture. Experiential perception with the sequence of gradually revealing the meaning of the building's architectural content it is the designation of the study area from the context of urban planning. Area before entrance area behind entrance by using a case study of 18 museum-type buildings to analyze through diagrams of floor plans, side images, and cross-section images. and describe the entrance area the objective is to study the area of the entrance leading to the creation of a systematic reading tool. The subject of the study found that there are sequences of emphasis positions and perceptions of transitions, volumetric weights, and phenomena formed. In different positions of the architectural thought process and the human cognitive interpretation. according to the physical designation of the area Trying to create some signal about the internal content to position the entrance area to emphasize the meaning again before entering the building by creating a sense of “*intercept, delay*” that affects the perception experience It creates a memorable and first impression in an architectural building.

Keywords: Entryway, Meaning and perception, Threshold spaces, Sequence of transition

1. บทนำ

“ทางเข้าหลัก” ในงานสถาปัตยกรรมนั้นเปรียบเสมือนจุดเริ่มต้นของเรื่องราว หากเป็นวรรณกรรมเรื่องหนึ่ง ก็คือบทนำที่พาผู้อ่านเข้าไปสู่เนื้อหาของวรรณกรรมเรื่องนั้น การศึกษาลำดับการรับรู้พื้นที่ทางเข้า จึงมีความสำคัญซึ่งเป็นพื้นที่ส่วนแรกในงานสถาปัตยกรรม ถ้ามีการคิดออกแบบอย่างมีลำดับมีชั้นเชิงด้วยการสร้างบรรยากาศจนนำไปสู่การรับรู้ปรากฏการณ์ของพื้นที่ทางเข้าของสถาปัตยกรรม เช่น พื้นที่โดยรอบของสถาปัตยกรรม พื้นที่ในการเข้าถึงสถาปัตยกรรม และอาศัยการเรียงลำดับจาก อดีต ปัจจุบัน นำไปสู่อนาคต เมื่อมีการเปลี่ยนผ่านจะเกิดการเปลี่ยนแปลงจากภาวะหนึ่ง ๆ (Boettger, 2014, p. 10) และให้ความสำคัญเรื่องลำดับการรับรู้อารมณ์ความรู้สึกของผู้ใช้อาคาร จะสามารถสร้างให้เกิดความหมายของพื้นที่ในทุกอย่างก้าวของวิธีการเคลื่อนที่ เป็นความประทับใจแรกที่จะเกิดภาพจดจำในอาคาร สามารถเพิ่มคุณค่าของอาคารสถานที่นั้น ๆ ได้มากยิ่งขึ้น (Zumthor, 2018, p. 11) เหตุผลของความสนใจหัวข้อนี้เกิดจากประสบการณ์ผู้วิจัยในการประกอบวิชาชีพที่ตั้งข้อสงสัยว่ารูปแบบของวิธีการออกแบบลำดับความต่อเนื่องจากภายนอกผ่านทางเข้าหลักสู่ภายในอาคาร มีวิธีคิดหรือปัจจัยใดบ้างที่จะสามารถทำให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกและได้รับประสบการณ์ตามที่สถาปนิกออกแบบไว้ และปัจจัยต่าง ๆ เหล่านั้น มีความสัมพันธ์ต่อกันอย่างไร และเราจะสามารถกำหนดรูปแบบให้ผู้คนรู้สึกถึงสิ่งนั้นด้วยวิธีการหรือทฤษฎีทางสถาปัตยกรรมได้อย่างไรบ้าง ทั้งในแง่ของกายภาพ (Physical) จิตวิทยา (Psychology) หรือแม้แต่ความหมายในเชิงสัญลักษณ์ (Signification) ที่ล้วนแล้วแต่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับกระบวนการค้นหาความหมายของสถาปัตยกรรมในบริบทที่แตกต่างไปตามลักษณะของอาคารนั้น ๆ ให้เป็นระบบระเบียบและยังเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจจะศึกษาในเรื่องเดียวกัน

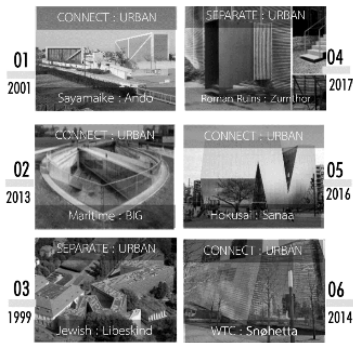
2. วัตถุประสงค์ของบทความ:

1. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลเชิงทฤษฎี “ความหมาย” ของการลำดับประสบการณ์การรับรู้พื้นที่ทางเข้า
2. วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการก่อรูปพื้นที่ทางเข้า
3. สังเคราะห์ความรู้เพื่อสร้างเครื่องมือและวิธีการในการอ่านพื้นที่ทางเข้า

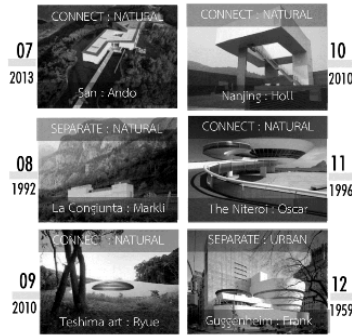
3. วิธีการวิจัย:

ใช้กรณีศึกษามาวิเคราะห์และอธิบายทางเข้า โดยใช้เหตุผลในการเลือกกรณีศึกษา คือ “ต้องการความหลากหลายของวิธีออกแบบพื้นที่ทางเข้า” จึงเลือกอาคารประเภทพิพิธภัณฑ์มาเป็นกรณีศึกษา ด้วยการจำแนกประเภทของอาคารที่ขึ้นอยู่กับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ที่นำมาจัดแสดง แบ่งเป็นกลุ่มใหญ่ 3 กลุ่ม คือ 1) พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ (Historical museum) มักสื่อความถึงการย้อนรอยอดีตเพื่อนำไปสู่การศึกษาเรื่องราวในอดีตที่ผ่านมาแล้ว 2) พิพิธภัณฑ์ศิลปะ (Art museum) มักสื่อความถึงการเป็นเหตุการณ์ปัจจุบัน การสรรสร้างผลงานของศิลปินต่าง ๆ ทุกยุคทุกสมัยเพื่อถ่ายทอดเรื่องราวจินตนาการของศิลปินแต่ละคน 3) พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์ (Science museum) มักสื่อความถึงการก้าวไปในอนาคต การค้นคว้า การวิจัย การสร้างนวัตกรรม หรือการปลูกฝังการเรียนรู้เพื่อต่อยอดไปสู่เทคโนโลยีอนาคต

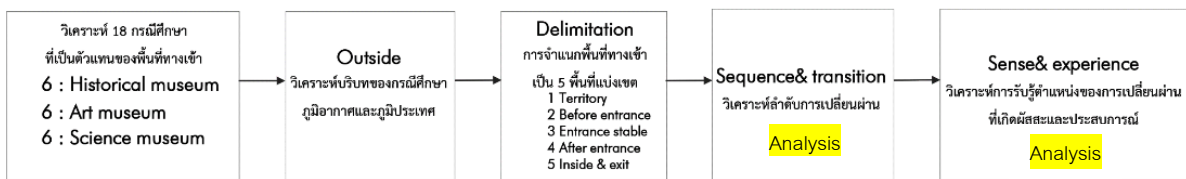
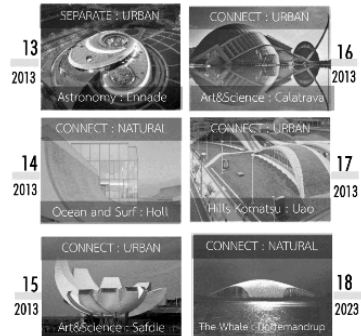
Historical

Art

Science

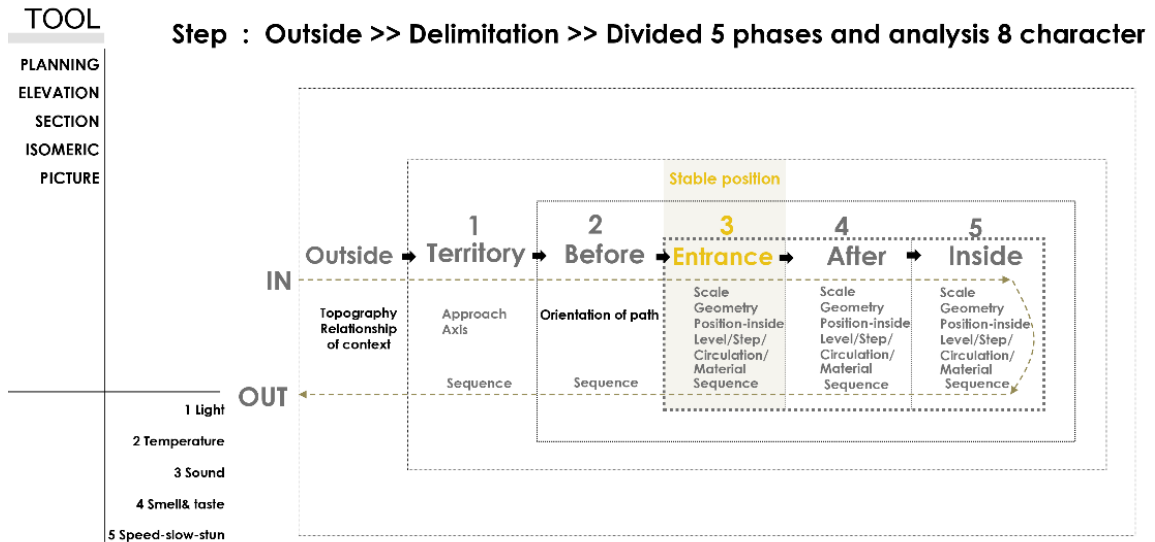

ภาพที่ 1: แสดงขั้นตอนการวิเคราะห์พื้นที่ทางเข้าจาก 18 กรณีศึกษา

โดยแบ่งข้อมูลการวิเคราะห์เป็น 3 ส่วนคือ 1) ข้อมูลทั่วไปของแต่ละกรณีศึกษา ด้วยการวิเคราะห์บริบทจากภาพถ่ายโครงการ การใช้ผัง, รูปด้านอาคาร, ภาพตัด, ภาพสามมิติ, วิธีคิดของสถาปนิก มาประกอบการอธิบาย วิเคราะห์กรณีศึกษาจำนวน 18 โครงการ 2) ทฤษฎีคุณลักษณะองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรม ใช้เครื่องมือจากทฤษฎีคุณลักษณะองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมของ Francis D.K. Ching และ Simon Unwin มีอยู่ด้วยกัน 8 เรื่อง คือ Scale, Geometry form, Relationship between position and inside program, Level step slope and form of the circulation space, Axis and approach, Path space relationship, Quantity of threshold & transition sequence, and Surface material. ที่เป็นกายภาพ (Physical) นำไปสู่การสร้างความหมายของพื้นที่ทางเข้าในลักษณะที่แตกต่างกัน 3) ทฤษฎีประสบการณ์การรับรู้พื้นที่ประกอบไปด้วยการอธิบายถึงผัสสะทั้ง 5 ส่วนอันได้แก่ การมองเห็นด้วยปริมาณแสง, การสัมผัสด้วยความเข้มข้นของอุณหภูมิ การได้ยินด้วยความดังเบา ก้องกังวานของเสียง กลิ่นและการรับรสอย่าง que แสดงออกมา และความสัมพันธ์ของแขนและขาในการเดินจากความเร็ว การชะลอช้าหรือการหยุดเดินในการเคลื่อนไหวร่างกาย และนำข้อมูลทั้ง 3 ส่วนนี้ มาทำการศึกษาวิเคราะห์ 5 ขั้นตอนตามลำดับ คือ 1) Delimitation: เริ่มจากการแบ่งพื้นที่ทางเข้าออกเป็น 5 ส่วนคือ พื้นที่อาณาบริเวณ พื้นที่ก่อนทางเข้า พื้นที่ทางเข้าอาคาร พื้นที่หลังเข้าอาคาร พื้นที่ภายในรวมถึงทางออก 2) Context outside: การวิเคราะห์บริบทพร้อมทั้งข้อมูลทั่วไปของแต่ละกรณีศึกษา 3) วิเคราะห์จากทฤษฎีคุณลักษณะทางสถาปัตยกรรมใน 8 หัวเรื่อง 4) วิเคราะห์จากการทบทวนวรรณกรรมของ Simon Unwin ว่าด้วยทฤษฎีประสบการณ์การรับรู้ 5) บันทึกเก็บรวบรวมข้อมูลในรูปแบบตาราง (ตามภาพที่ 1 : แสดงขั้นตอนการวิเคราะห์พื้นที่ทางเข้าจากกรณีศึกษาจำนวน 18 โครงการ)

4. การสร้างเครื่องมือการวิเคราะห์

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่ทางเข้านั้น ผู้วิจัยได้ทำการสร้างเครื่องมือออกมาใน “รูปแบบตาราง” สำหรับใช้ในการวิเคราะห์ประเด็นต่างๆ โดยจะมี “ค่าคงที่” ใน “ตำแหน่งเบอร์ที่ 3 คือทางเข้าอาคาร” (Stable position : สีเหลืองในภาพที่ 2) เพื่อสามารถเห็นความสัมพันธ์ที่สอดคล้อง คล้ายคลึงหรือความแตกต่างในการเปรียบเทียบของแต่ละ 18 กรณีศึกษาเชิงปริมาตร (Volume) สัดส่วน (Proportion) การให้ความสำคัญของพื้นที่ทางเข้า

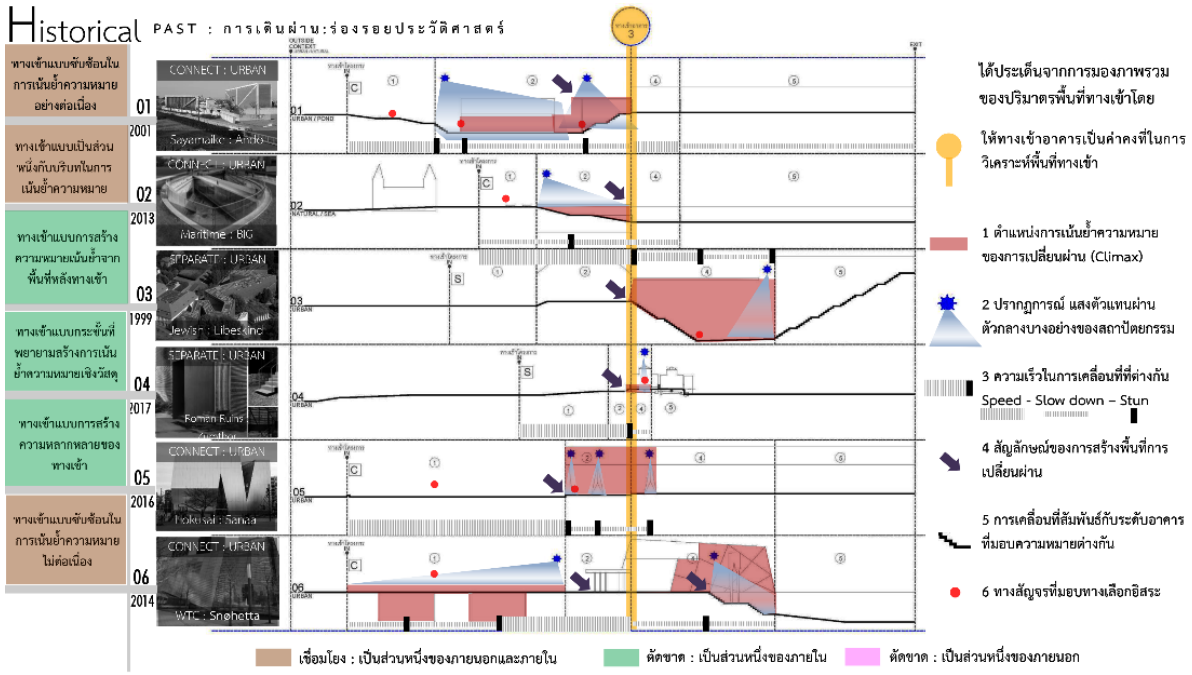

ภาพที่ 2: แสดงตารางเครื่องมือการวิเคราะห์พื้นที่ทางเข้า

5. ผลการศึกษาวิจัย

จากกระบวนการข้างต้น เริ่มจากการนำกรณีศึกษาทั้ง 3 กลุ่ม มาหาความสัมพันธ์และเปรียบเทียบเพื่อหาประเด็นร่วมกันเมื่อทดลองนำภาพตัดด้านยาวมาวางเรียงกัน เพื่อดูความสัมพันธ์ร่วมกันในแต่ละกลุ่ม โดยใช้ “ตำแหน่งเบอร์ 3 คือตำแหน่งของทางเข้าอาคาร เป็นค่าคงที่” ที่วางในตำแหน่งที่ตรงกัน พบว่าลักษณะการแบ่งสัดส่วนปริมาตร (Volume) ของพื้นที่ทางเข้าทั้งหมดมีความแตกต่างกันไป ส่วนใหญ่จะเป็นลักษณะการวางตำแหน่งเน้นย้ำความหมาย ส่วนพื้นที่ก่อนทางเข้าอาคาร (จากภาพที่เป็นพื้นที่สีแดง) ส่วนใหญ่จะขยายกินพื้นที่ก่อนทางเข้าทางด้านหน้าของทางเข้าอาคาร เพื่อยืดระยะทางให้สามารถสร้างสถานการณ์ของการแบ่งลำดับของการเข้าถึงได้ซับซ้อนมากขึ้น ในขณะที่บางอาคารก็ขยายพื้นที่เข้าไปหลังพื้นที่ทางเข้า เพื่อสร้างสถานการณ์ที่ดึงดูดตัวอีกทีก็ได้เป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่ภายในไปแล้ว เป็นต้น

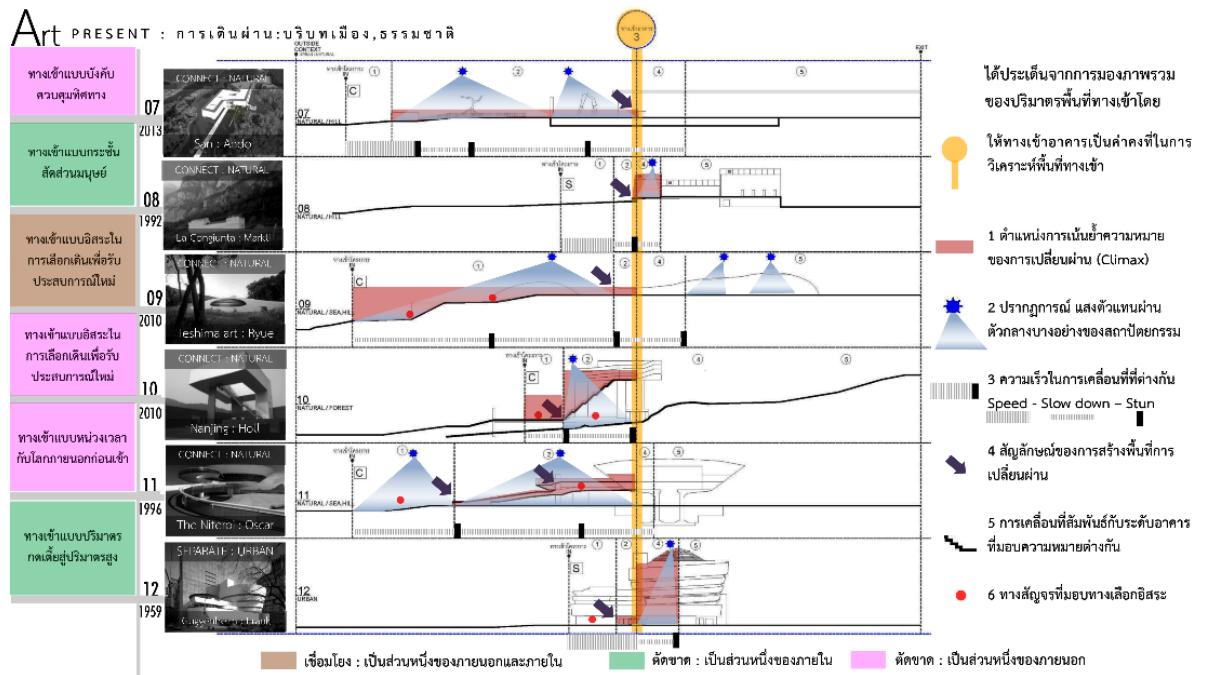
พื้นที่แบ่งเขต (Threshold spaces) เป็นตัวกันสำหรับการเข้าถึงในแต่ละส่วนและนำไปสู่การรับรู้อาคาร สถาปัตยกรรมอย่างมีลำดับ (Sequence) เวลาก่อน-หลัง ทำให้เกิดความรู้สึกต้องคาดเดาสถานการณ์ล่วงหน้าในพื้นที่ถัดไปว่าจะเกิดอะไรขึ้น การสร้างพื้นที่แบ่งเขตมักจะเรียก้องและนำไปสู่พื้นที่ทางเข้าโดยการขยายหรือผลรวมของลำดับ (Sequence) ในการมาถึง โดยมักจะชะลอความเร็วที่เข้าใกล้พื้นที่ทางเข้าที่มีการจัดระเบียบการเปลี่ยนผ่านเพื่อเป็นสื่อกลางระหว่างภายนอกและภายใน (Boettger, 2014, p. 10)

ภาพที่ 3: แสดงการเปรียบเทียบสัดส่วน ปริมาตร ลำดับ ตำแหน่งที่พิกัดสัมพันธ์ประเภทประวัติศาสตร์

จากภาพที่ 3 แสดงการเปรียบเทียบวิเคราะห์อาคารพิกัดสัมพันธ์ประเภทประวัติศาสตร์ ที่ได้ประเด็นเพิ่มเติมจากการมองภาพรวมของปริมาตรพื้นที่ทางเข้าทั้งหมด 6 ส่วน คือ

- กรณีศึกษาที่ 1: ทางเข้าแบบซับซ้อนในการเน้นย้ำความหมายอย่างต่อเนื่อง
- กรณีศึกษาที่ 2: ทางเข้าแบบเป็นส่วนหนึ่งกับบริบทในการเน้นย้ำความหมาย
- กรณีศึกษาที่ 3: ทางเข้าแบบการสร้าง ความหมายเน้นย้ำจากตำแหน่งพื้นที่หลังทางเข้า
- กรณีศึกษาที่ 4: ทางเข้าแบบกระชั้นที่พยายามสร้างการเน้นย้ำความหมายเชิงวิสัยทัศน์
- กรณีศึกษาที่ 5: ทางเข้าแบบการสร้าง ความหลากหลายของทางเข้า
- กรณีศึกษาที่ 6: ทางเข้าแบบซับซ้อนในการเน้นย้ำความหมายแบบไม่ต่อเนื่อง

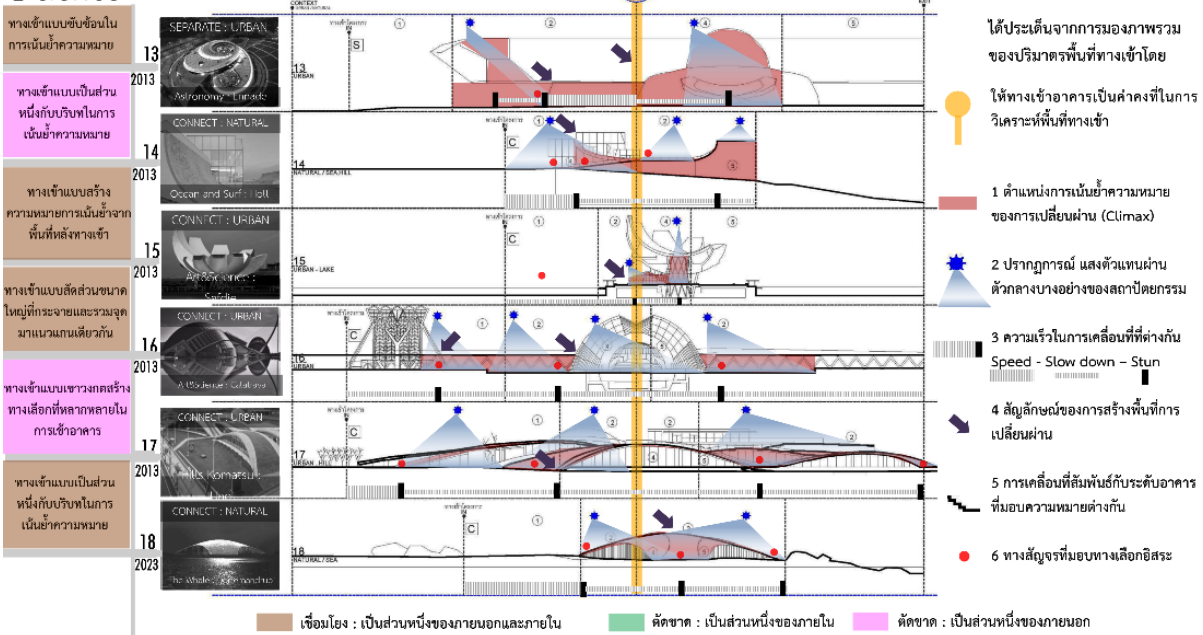

ภาพที่ 4: แสดงการเปรียบเทียบสัดส่วน,ปริมาตร,ลำดับ,ตำแหน่งที่อิทธิพลประเภศิลปะ

จากภาพที่ 4 แสดงการเปรียบเทียบวิเคราะห์ห่ออาคารพิพิธภัณฑ์ประเภทศิลปะ ที่ได้ประเด็นเพิ่มเติมจากการมองภาพรวมของปริมาตรพื้นที่ทางเข้าทั้งหมด 6 ส่วน คือ

- กรณีศึกษาที่ 7: ทางเข้าแบบบังคับควบคุมทิศทาง
- กรณีศึกษาที่ 8: ทางเข้าแบบกระชั้นสัดส่วนมนุษย์
- กรณีศึกษาที่ 9: ทางเข้าแบบอิสระในการเลือกเดินเพื่อรับประสบการณ์ใหม่
- กรณีศึกษาที่ 10: ทางเข้าแบบอิสระในการเลือกเดินเพื่อรับประสบการณ์ใหม่
- กรณีศึกษาที่ 11: ทางเข้าแบบหน่วงเวลากับโลกภายนอกพื้นที่ก่อนทางเข้า
- กรณีศึกษาที่ 12: ทางเข้าแบบปริมาตรกตเต็ยู่ปริมาตรสูง

Science FUTURE : การเดินทาง:ความแม่นยำของมนุษย์

ภาพที่ 5: แสดงการเปรียบเทียบสัดส่วน,ปริมาตร,ลำดับ,ตำแหน่งพิพิธภัณฑ์ประเภทวิทยาศาสตร์

จากภาพที่ 5 แสดงการเปรียบเทียบวิเคราะห์อาคารพิพิธภัณฑ์ประเภทวิทยาศาสตร์ ที่ได้ประเด็นเพิ่มเติมจากการมองภาพรวมของปริมาตรพื้นที่ทางเข้าทั้งหมด 6 ส่วน คือ

- กรณีศึกษาที่ 13: ทางเข้าแบบซับซ้อนในการเน้นย้ำความหมาย
- กรณีศึกษาที่ 14: ทางเข้าแบบเป็นส่วนหนึ่งกับบริบทในการเน้นย้ำความหมาย
- กรณีศึกษาที่ 15: ทางเข้าแบบสร้างความหมายการเน้นย้ำจากพื้นที่หลังทางเข้า
- กรณีศึกษาที่ 16: ทางเข้าแบบสัดส่วนขนาดใหญ่ที่กระจายและรวมจุดมาในแนวแกนเดียวกัน
- กรณีศึกษาที่ 17: ทางเข้าแบบเขาวงกตสร้างทางเลือกที่หลากหลายในการเข้าอาคาร
- กรณีศึกษาที่ 18: ทางเข้าแบบเป็นส่วนหนึ่งกับบริบทในการเน้นย้ำความหมาย

โดยจากการวิเคราะห์พบว่า มีปัจจัยที่เพิ่มเติมจากการมองภาพรวมของปริมาตรพื้นที่ทางเข้าทั้งหมด 6 ส่วน คือ

- 1) ตำแหน่งการเน้นย้ำความหมายของการเปลี่ยนผ่าน (พื้นที่แรงแเงสีแดง)
- 2) ตำแหน่งปรากฏการณ์ (พื้นที่แรงแเงสีน้ำเงิน)
- 3) ความเร็วในการเคลื่อนที่ที่ต่างกัน (พื้นที่เส้นร่างเส้นตั้ง)
- 4) สัญลักษณ์ของการสร้างพื้นที่การเปลี่ยนผ่าน (สัญลักษณ์ลูกศร)
- 5) ลักษณะการเคลื่อนที่ที่สัมพันธ์กับระดับอาคาร (เส้นฐานล่างของภาพตัด)
- 6) ลักษณะทางสัญจรที่มอบทางเลือกอิสระ

ตามตารางการวิเคราะห์เปรียบเทียบ ตารางที่ 1 ที่แสดงความสัมพันธ์ของ “ลำดับ” กับ “การปรากฏตัวของตำแหน่งปรากฏการณ์ที่ใช้ชั้นเน้นย้ำความหมายของการเปลี่ยนผ่าน”

ความสัมพันธ์ของ “ลำดับ” กับ “การปรากฏตัวของตำแหน่งปรากฏการณ์ที่ซับซ้อนขึ้นด้วยความหมายการเปลี่ยนผ่าน”			
TYPOLOGY OF BUILDING	Historical	Art	Science
PROGRAMMING	สถานที่เก็บหลักฐาน รวบรวมข้อมูลเรื่องราวในอดีต	สถานที่เก็บผลงานศิลปะ	สถานที่เก็บรวบรวมองค์ความรู้ทางศาสตร์สู่อนาคต
SENSE OF PLACE	สร้างความอยากรู้อยากเห็น ความสับสน เชิงอดีต	สร้างความผ่อนคลายก่อนเข้าสู่เนื้อหาภายใน	สร้างความน่าค้นหา ความน่าสงสัย เชิงอนาคต
METHOD	การเดินทาง ร่องรอยในอดีต	การเดินทาง บริบทเมือง ธรรมชาติ	การเดินทาง ความแม่นยำของมนุษย์
พื้นที่เริ่มต้น	ต้องเข้าสู่พื้นที่อาณาบริเวณก่อนถึงจะปรากฏให้เห็น ตำแหน่งของการเน้นย้ำความหมายของเนื้อหาภายในตั้งแต่พื้นที่อาณาบริเวณ	ปรากฏให้เห็นตำแหน่งของการเน้นย้ำความหมายของเนื้อหาภายในตั้งแต่พื้นที่อาณาบริเวณ	ต้องเข้าสู่พื้นที่อาณาบริเวณก่อนถึงจะปรากฏให้เห็น ตำแหน่งของการเน้นย้ำความหมายของเนื้อหาภายใน
ENCLOSURE	Open space : connect to outside : สานกว้าง : การเชื่อมโยงปรากฏการณ์ช่วงเวลาของประสบการณ์การรับรู้แบบร่ายกายของสถานที่ (Place) ณ หนึ่งสถานที่ Semi space : connect to outside : ทัดดาคลุม : การเชื่อมโยงปรากฏการณ์ผ่านงานสถาปัตยกรรมและเวลา Inside space : connect to outside : เป็นฝา/ผนัง : การเชื่อมโยงปรากฏการณ์ผ่านความหมายขององค์ประกอบหรือตัวกลางของเวลาที่แตกต่างกัน	การเชื่อมโยงปรากฏการณ์ช่วงเวลาของประสบการณ์การรับรู้แบบร่ายกายของสถานที่ (Place) ณ หนึ่งสถานที่	ปรากฏการณ์ แสดงตัวแทนผ่านตัวกลางบางอย่างของสถาปัตยกรรม
SENSE OF BODY MOVEMENT	Speed Slow Speed Stun Continue : Switch : ต่อเนื่องแบบสลับไปมา-หยุดเดิน	Speed Speed Speed Continue : Stable : ต่อเนื่องแบบคงที่	Speed Slow Speed Continue : Switch : ต่อเนื่องแบบสลับไปมา
SIGN OF TRANSITION	การเปลี่ยนทิศทางขึ้น-ลง-ซ้าย-ขวาสลับไปมา นำวิวดูจากเนื้อหาข้างในมาวางตำแหน่งที่ต้องการเน้นย้ำ สร้าง overhead plain เน้นย้ำตำแหน่งทางเข้าอาคาร การใช้วัสดุจากเนื้อหาข้างในมาวางตำแหน่งที่ต้องการเน้นย้ำ	การสร้างดูเปรียบเทียบกับธรรมชาติกับมนุษย์สร้าง เปลี่ยนผ่านค่อยเป็นค่อยไป รู้ตัวอีกทีก็เข้ามาในอาคารแล้ว การกดปริมาณตราไม้เพื่อปรับสายตาค่อยเข้าสู่ภายใน ปริมาณตราไม้ให้เห็นแสงสว่างอีกครั้ง	การเปลี่ยนทิศทางขึ้น-ลง-ซ้าย-ขวาสลับไปมา นำวิวดูจากเนื้อหาข้างในมาวางตำแหน่งที่ต้องการเน้นย้ำ มุมมองเน้นสูงที่ค่อยๆเปลี่ยนวิสัยทัศน์จากระดับความสูงสู่การปรากฏตัวของวิวทิวทัศน์
MEANING	การเดินทาง Negative meaning : การย้อนอดีต	การเดินทาง Positive meaning : การมุ่งสู่ปัจจุบัน	การเดินทาง Positive meaning : การมุ่งสูอนาคต
VARIETY OF PATH	อาณาบริเวณ ทางเลือกอิสระที่หลากหลาย พื้นที่ก่อนทางเข้า มีทั้งแบบควบคุมและอิสระ พื้นที่หลังทางเข้า อิสระ	อาณาบริเวณ ทางเลือกอิสระที่หลากหลาย พื้นที่ก่อนทางเข้า มีทั้งแบบควบคุมและอิสระ พื้นที่หลังทางเข้า อิสระ	การเคลื่อนที่สัมพันธ์กับระดับอาคารที่มอบความหมายต่างกัน ทางสัญจรที่มอบทางเลือกอิสระ

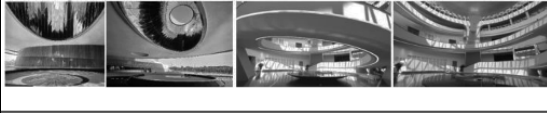

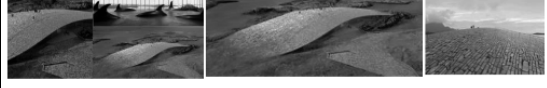
ตารางที่ 1: แสดงความสัมพันธ์ลำดับกับการปรากฏตัวของตำแหน่งปรากฏการณ์

Physical	Perception	Phenomena	Meaning
	วัสดุคอนกรีต-น้ำ การมองเห็น : sight การรู้สัมผัส : touch การได้ยิน : hearing การได้กลิ่น : smell & taste การเคลื่อนไหว : Speed-Slow down-Stun	มีน้ำที่ตกลงมาจากความสูง 15 ม. ความเย็นของละอองน้ำที่ทำงานจากผิวภายใน 50 ซม. เสียงมีน้ำที่ตกลงมา-ดังสลับกันไปตามเวลา กลิ่นอายของละอองน้ำที่นำล้าออกจากกรหายใจ การเดินทางนั้นได้สัมผัสกับการหยุดที่ซันท์และดินต่อ	รู้สึกถึงการ-ความยิ่งใหญ่
	วัสดุคอนกรีต-เหล็ก การมองเห็น : sight การรู้สัมผัส : touch การได้ยิน : hearing การได้กลิ่น : smell & taste การเคลื่อนไหว : Speed-Slow down-Stun	มุมมองโลกภายนอก 360 องศา เห็นทางเข้าที่ชัดเจน อากาศตามฤดูกาลผ่านลมทะเลระยะ 5 ม. บรรยากาศเมื่อผู้คนระยะ 20 ม., ลมทะเลระยะ 5 ม. กลิ่นอายทะเลผ่านล้าออกจากกรหายใจ การเดินทางทางลาดชัน หดุดูดิบย เดินต่อเข้าอาคาร	รู้สึกถึงความว่าง-ปลอดโปร่ง
	วัสดุคอนกรีต-เหล็ก การมองเห็น : sight การรู้สัมผัส : touch การได้ยิน : hearing การได้กลิ่น : smell & taste การเคลื่อนไหว : Speed-Slow down-Stun	ลำแสงนำทางไปตามทางเดิน ความเย็นจากราวบันไดเหล็ก เสียงก้องกังวานของมิทท์ สลับกับเงียบสลัด กลิ่นอายคอนกรีตผ่านล้าออกจากกรหายใจ การเดินทางนั้นได้สัมผัสกับโลก หดุดูดิบยไปต่อ	รู้สึกถึงความแรง-ไม่รับทง-ไม่ปลอดสบาย-ตื่นเต้น
	วัสดุเหล็ก-ไม้ การมองเห็น : sight การรู้สัมผัส : touch การได้ยิน : hearing การได้กลิ่น : smell & taste การเคลื่อนไหว : Speed-Slow down-Stun	ช่องทางเข้าขนาดพอดีที่กั้นสัดส่วนมนุษย์ มีตะปิก ความเย็นจากผนังแผ่นเหล็ก ผนังที่ผ่านแรงกดตั้งไม้ เสียงก้องกังวานสะท้อนจากการเหยียบแผ่นเหล็ก กลิ่นสนิม กลิ่นอายจากไม้ระแนงตามกาลเวลา การก้าวขึ้นบันไดเพียงชั้นเดียว หดุดูดิบย เดินลงอีกครึ่ง	รู้สึกไม่มั่นคง-ยึดติด
	วัสดุกระจกใส-เหล็ก การมองเห็น : sight การรู้สัมผัส : touch การได้ยิน : hearing การได้กลิ่น : smell & taste การเคลื่อนไหว : Speed-Slow down-Stun	ช่องทางเข้าสูงใหญ่ กระจกใสที่กั้นสะท้อนวิมเมือง บรรยากาศที่ผ่านช่องแคบทางเข้าเป็นระยะสลับไปมา เสียงเมื่อผู้คน เด็กที่เข้ามาเล่นเด็กเล่นหน้าอาคาร กลิ่นอายวิวทิวทัศน์ผ่านเด็กเล่นที่ตามองจากทางเข้า การเดินทางขึ้นทางยกระดับ ช่องทางเข้า หดุดูดิบยเดินที่	รู้สึกถึงการ-นำค้นหา
	วัสดุกระจกใส-น้ำ การมองเห็น : sight การรู้สัมผัส : touch การได้ยิน : hearing การได้กลิ่น : smell & taste การเคลื่อนไหว : Speed-Slow down-Stun	มีน้ำที่ตกลงมา เห็นโครงสร้างของอาคารจากใส สัมผัสความเย็นของละอองน้ำที่ผิวตัวที่ทางลม ได้ยินเสียงมีน้ำที่ตกลงมา-ดังสลับกันไปตามเวลา กลิ่นอายของละอองน้ำที่นำล้าออกจากกรหายใจ การเดินทางนั้นได้สัมผัสกับการหยุดที่ซันท์และดินต่อ	รู้สึกสงบ-หยุด-การระลึกนึกถึง

ตารางที่ 2: แสดงการวิเคราะห์การรับรู้ตำแหน่งของการเปลี่ยนผ่าน Historical museum

	วัสดุคอนกรีต-ดิน การมองเห็น : sight การรู้สัมผัส : touch การได้ยิน : hearing การได้กลิ่น : smell & taste การเคลื่อนไหว : Speed-Slow down-Stun	สวนดอกไม้ สวนป่า สระน้ำ และอาคารที่เชื่อมฤดูกาล ลมละอองความเย็นจากสวนป่า สระน้ำ ความเย็น ธรรมชาติ น้ำ ลมผ่านช่องแคบผนังคอนกรีต กลิ่นแอมสวนดอกไม้ ลมละอองน้ำที่นำล้าออกจากกรหายใจ เดินทางขึ้นทางลาด หดุดูดิบยผ่านประติมากรรม เดินต่อ	รู้สึกถึงระดับ-ผ่อนคลาย
	วัสดุคอนกรีต-สังกะสี การมองเห็น : sight การรู้สัมผัส : touch การได้ยิน : hearing การได้กลิ่น : smell & taste การเคลื่อนไหว : Speed-Slow down-Stun	แผ่นคอนกรีตขึ้นบันได 1 ชั้น ขนาบพอดหัว 1 คนขึ้น ความเย็นจากมือจับประตูเหล็กที่สลับส่วนมนุษย์ ความเงียบ ธรรมชาติ ลมผ่านช่องแคบประตูทางเข้า กลิ่นอายจากผนังคอนกรีตที่ตีบท ก้าวขึ้นแผ่นคอนกรีตด้วยความระมัดระวังอย่างจับสลับ	รู้สึกถึงระดับ-ระมัดระวัง-ผ่อนคลาย
	วัสดุคอนกรีต การมองเห็น : sight การรู้สัมผัส : touch การได้ยิน : hearing การได้กลิ่น : smell & taste การเคลื่อนไหว : Speed-Slow down-Stun	ร่มเงาต้นไม้ นาขั้นบันได คอนกรีตที่มีไม้แห้งวาง ความเย็นจากลมเย็นภูเขา ลมทะเลจากที่สูงไกล ความเงียบสงบ ลมทะเล ไม้ไม้กระทบกับ แผ่นดิน กลิ่นอายลมทะเล อายดินนาขั้นบันได เดินทางขึ้นทางลาดเนินนาน หดุดูดิบยรอเท้า เข้าอาคาร	รู้สึกถึงระดับ-ผ่อนคลาย
	วัสดุคอนกรีตแบบผิว การมองเห็น : sight การรู้สัมผัส : touch การได้ยิน : hearing การได้กลิ่น : smell & taste การเคลื่อนไหว : Speed-Slow down-Stun	เห็นผนังคอนกรีตที่ผิวไม่ไปตามแนวอาคารทางเดิน ผิวระงูระงิง ความเย็นจากลมปะทะป่า รวดสลดลส เสียงน้ำทุดเบาๆ ลมผ่านช่องแคบพื้นทางเดิน กลิ่นสนิมเหล็กจากป่า ไม้ดิน การเดินทางนั้นมาเรื่อยๆ หดุดูดิบยถึง เดินขึ้นบันได	รู้สึกถึงระดับ-ผ่อนคลาย
	วัสดุคอนกรีตทาสีแดง การมองเห็น : sight การรู้สัมผัส : touch การได้ยิน : hearing การได้กลิ่น : smell & taste การเคลื่อนไหว : Speed-Slow down-Stun	ทางลาดน้ำลายเข้าสู่อาคาร แสงระงูระงิง ความเย็นจากลมเย็นภูเขา ลมทะเลจากที่สูงไกล ความเงียบสงบ เสียงลมทะเล เสียงเมื่อผู้คน กลิ่นอายลมทะเลผ่านล้า ล้อ กลิ่นอายคอนกรีต เดินทางขึ้นทางลาดเนินนาน หดุดูดิบยวิ่ง เข้าอาคาร	รู้สึกถึงระดับ-ผ่อนคลาย
	วัสดุกระจกใส การมองเห็น : sight การรู้สัมผัส : touch การได้ยิน : hearing การได้กลิ่น : smell & taste การเคลื่อนไหว : Speed-Slow down-Stun	แสงล้าจากอาคารกั้นด้วย สุนแสงสว่างจากในอาคาร อุณหภูมิจากภายนอกผ่านประตูกระจกที่กั้นระงูระงิง เสียงหนักแน่นจากอาคารกั้นด้วยเสียงก้องกังวานจากโถงสูงเปิดโล่ง กลิ่นดินไม้ประดับอาคาร ลมผ่านช่องแคบอาคาร การเดินทางขึ้นทางยกระดับ หดุดูดิบยผ่านประตูกระจก เดินต่อ	รู้สึกถึงระดับ-ปลอดปล่อย-ผ่อนคลาย

ตารางที่ 3: แสดงการวิเคราะห์การรับรู้ตำแหน่งของการเปลี่ยนผ่าน Art museum

Physical	Perception	Phenomena	Meaning
	วิศุคแคตติงเสียง การมองเห็น : sight การสัมผัส : touch การได้ยิน : hearing การได้กลิ่น : smell & taste การเคลื่อนไหว : Speed-Slow down-Stun	แคตติงบนแผ่นแคตติงสีของปรากฏการณ์แสงหักเหตามฤดูกาล ความอุ่นของลำแสงแดด ผ่านโครงสร้างอาคาร เสียงน้ำพุตกเบาๆ เสียงดังก้องกังวานเมืองผู้คน กลิ่นหอมระอุของพื้นที่น้ำในสระ เดินขึ้นทางลาดชัน หยุด เดินเข้าอาคาร หยุดดูสิ่งประดิษฐ์	ความยิ่งใหญ่-น่าค้นหา
	วิศุคหิน-กระจกโปร่งแสง การมองเห็น : sight การสัมผัส : touch การได้ยิน : hearing การได้กลิ่น : smell & taste การเคลื่อนไหว : Speed-Slow down-Stun	แสงแดดสะท้อนพื้นหินลาดชันสลับได้แปลยตามทะเล สระทะเลที่ผ่านผิวภายนอกอาคาร เหมือนผิว สระทะเล ผู้คน เมื่อผ่านทางเข้าอาคาร เสียงก้องกังวาน กลิ่นอายทะเลผ่านลำคอกจากการหายใจ การเดินทางขึ้นบันได ทางลาดชันที่ไม่มีคันหยุดดูวิวทะเล	รู้สึกโล่งกว้าง-ปลอดภัย
	วิศุคคอนกรีต-น้ำ การมองเห็น : sight การสัมผัส : touch การได้ยิน : hearing การได้กลิ่น : smell & taste การเคลื่อนไหว : Speed-Slow down-Stun	เงาหินน้ำสะท้อนแคตติงอาคารคอนกรีต น้ำตกจากช่องเปิดหลังคา สัมผัสความเย็นของละอองน้ำทะเลเบา เมืองผู้คน น้ำพุตกเบาๆ น้ำตกจากที่สูงกระทบผิวแก้ว กลิ่นอายทะเลผ่านลำคอกจากการหายใจ เดินไปรอบอาคารในวงกลม ขึ้นจากชั้นกระจก	ความยิ่งใหญ่-น่าค้นหา
	วิศุคกระจกใส-น้ำ การมองเห็น : sight การสัมผัส : touch การได้ยิน : hearing การได้กลิ่น : smell & taste การเคลื่อนไหว : Speed-Slow down-Stun	เห็นอาคารสะท้อนผิวแก้ว จีนแดงการเป็นภาพพดงตาม สัมผัสความเย็นของละอองน้ำรอบโครงการ เมืองผู้คน รถยนต์ และก้องกังวานอีกครั้งเมื่อเข้าอาคาร กลิ่นอายทะเลผ่านลำคอกจากการหายใจ การเดินทางขึ้นบันได ทางลาดชันที่ไม่มีคันหยุดดูวิวทะเล	ความยิ่งใหญ่-น่าค้นหา
	วิศุคคอนกรีต-หญ้า การมองเห็น : sight การสัมผัส : touch การได้ยิน : hearing การได้กลิ่น : smell & taste การเคลื่อนไหว : Speed-Slow down-Stun	แสงสะท้อนผิวหญ้าและคอนกรีต แสงส่วให้อาคารคอนกรีต ความอบอุ่นจากดวงอาทิตย์จากเนินหญ้าสูงชันในฝั่ง เมืองผู้คน และก้องกังวานอีกครั้งเมื่อเข้าอาคาร กลิ่นอายดินกับพื้นหญ้า การเดินทางขึ้น-ลงเนินลาดที่อาคาร หลากหลายเส้นทาง	รู้สึกโล่งกว้าง-ปลอดภัย-หลงทาง-น่าค้นหา
	วิศุคหินธรรมชาติ การมองเห็น : sight การสัมผัส : touch การได้ยิน : hearing การได้กลิ่น : smell & taste การเคลื่อนไหว : Speed-Slow down-Stun	แสงนวลแดดสะท้อนพื้นหินธรรมชาติสลับตามผิวทะเล สัมผัสทะเลที่ผ่านผิวภายนอกอาคาร เหมือนผิว สระทะเล ผู้คน เมื่อผ่านทางเข้าอาคาร เสียงก้องกังวาน กลิ่นอายทะเลผ่านลำคอกจากการหายใจ การเดินทางขึ้นทางลาดชัน หยุดดูวิวทะเล กลิ่นอายอาคารอีกครั้ง	รู้สึกโล่งกว้าง-น่าค้นหา-เป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติ

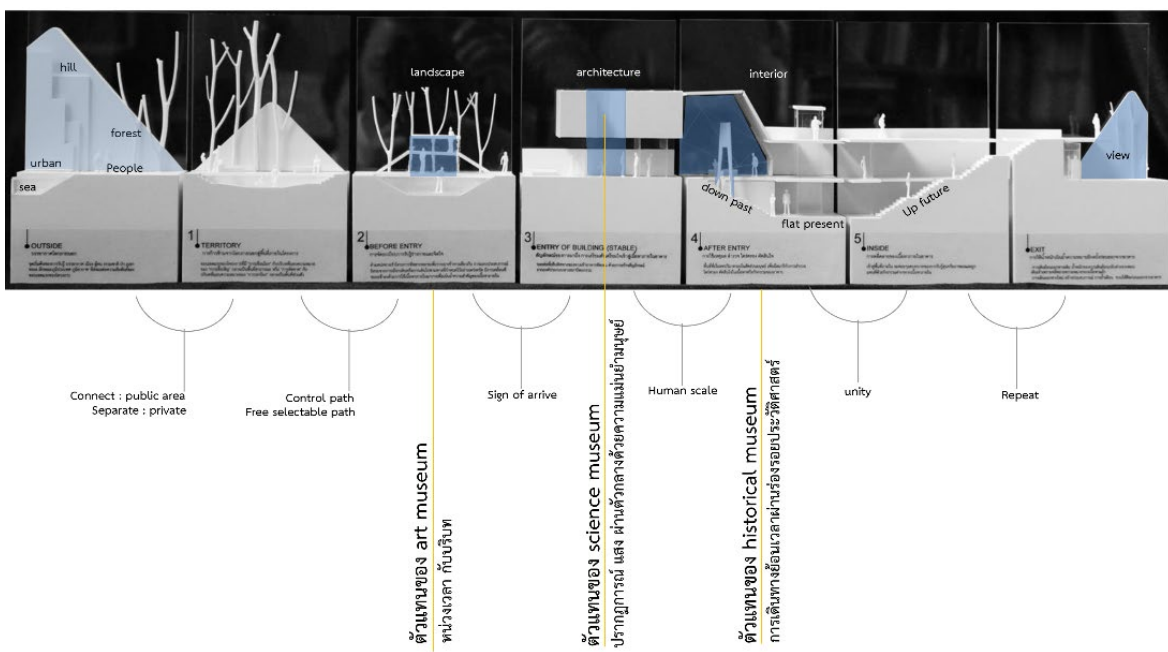
ตารางที่ 4: แสดงการวิเคราะห์การรับรู้ตำแหน่งของการเปลี่ยนผ่าน Science museum

ความสัมพันธ์ของ “การรับรู้” กับ “การปรากฏตัวของตำแหน่งปรากฏการณ์ที่ใช้จับเน้นย้ำความหมายการเปลี่ยนผ่าน”																			
TYPOLOGY OF BUILDING	Historical						Art						Science						ได้ประเด็นจากการมองภาพรวมของบริบทพื้นที่ทางเข้าโดยให้ทางเข้าอาคารเป็นค่าคงที่ในการวิเคราะห์พื้นที่ทางเข้า
PROGRAMMING	สถานที่เก็บหลักฐาน รวบรวมข้อมูลเรื่องราวในอดีต						สถานที่เก็บผลงานศิลปะ						สถานที่เก็บรวบรวมองค์ความรู้วิทยาศาสตร์อนาคต						
SENSE OF PLACE	สร้างตามอายุการ ความถักถัก เจริญเติบโต						สร้างความอ่อนโยนหลายกึ่งเข้าสู่เนินหยาบภายใน						สร้างความน่าค้นหา ความน่าสนใจ เรืองอนาคต						
METHOD	การเดินผ่าน ร่องรอยในอดีต						การเดินทางผ่าน บริเวณเมือง ธรรมชาติ						การเดินทางผ่าน ความแม่นยำของมนุษย์						
CASE STUDY NO.	C01	C02	C03	C04	C05	C06	C07	C08	C09	C10	C11	C12	C13	C14	C15	C16	C17	C18	
การมองเห็น	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	
การเคลื่อนไหว	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	
การได้ยิน	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	
การได้กลิ่นและรับรส	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	
การรู้สึกสัมผัส (วิศุค)	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	
Method	การใช้เนื้อหาที่เป็นร่องรอยหลักฐานในอดีตมาใช้ในการเน้นย้ำความหมาย การใช้ตำแหน่งที่ตั้งเดิม โครงสร้างเดิม						การใช้เนื้อหาที่เป็นธรรมชาติ ภูมิอากาศ ภูมิประเทศมาใช้ในการเน้นย้ำความหมาย ทะเล เนินเขา ป่า เมือง						การใช้เนื้อหาที่เป็นแสงผ่านงานสถาปัตยกรรมมาใช้ในการเน้นย้ำความหมาย การสะท้อน-หักเหวัสดุ การส่องทะลุทิศทางพบ						● ความรู้สึกจากเนื้อหาที่สร้างขึ้น ● ความรู้สึกจากบริบท
Physical	- มักเปิดพื้นที่โล่งเป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติ - มักเปิดโล่งตั้งคาให้แสงผ่านลงมาที่ทางเข้า - มักเปิดผนังกระจกใสให้แสงผ่านวัตถุ						- มักเปิดพื้นที่โล่งเป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติ - มักเปิดโล่งหลังคาให้แสงผ่านลงมาที่ทางเข้า						- มักเปิดโล่งหลังคาให้แสงผ่านลงมาที่ทางเข้า - มักเปิดพื้นที่โล่งที่คาดฟ้า - ใช้แสงเป็นตัวกลางผ่านสะท้อนผิวแก้วทำให้เกิดภาพสะท้อนกับอาคาร						3 องค์ประกอบงานสถาปัตยกรรม
Situation of entryway	ทางเข้าที่สร้างสถานการณ์การรับรู้ลักษณะสะท้อนอารมณ์						ทางเข้าที่สร้างสถานการณ์การรับรู้ลักษณะผ่อนคลายปรับอารมณ์ให้คงที่						ทางเข้าที่สร้างสถานการณ์การรับรู้ลักษณะเกิดข้อสงสัย ต้องค้นหาพิสูจน์						4 การสร้างสถานการณ์การรับรู้ตำแหน่งพื้นที่ทางเข้าเพื่อจัดระเบียบความรู้สึกก่อนไปสู่เนื้อหาภายใน

ตารางที่ 5: แสดงความสัมพันธ์การรับรู้กับตำแหน่งปรากฏการณ์อาคาร 3 ประเภท

พื้นที่ทางเข้ากับเส้นแบ่งเขต 7 ส่วน สามารถแยกขอบเขตของทางเข้าเป็น 7 ส่วน คือ

1. ทางเข้าโครงการ จุดเริ่มต้นของขอบเขตพื้นที่
2. พื้นที่อาณาบริเวณ การก้าวข้ามจากโลกภายนอกสู่โลกภายในโครงการ
3. พื้นที่ก่อนทางเข้า การจัดระเบียบการรับรู้ของร่างกายและจิตใจ
4. ทางเข้าอาคาร สัญลักษณ์ของการมาถึง การเตรียมตัวเตรียมใจเข้าสู่เนื้อหาภายใน
5. พื้นที่หลังทางเข้า การสำรวจ, ไตร่ตรอง, ตัดสินใจเพื่อเข้าสู่เนื้อหาของอาคาร
6. พื้นที่ภายใน การคลี่คลายของเนื้อหาภายในอาคาร
7. ทางออก การให้น้ำหนักเน้นย้ำความหมายอีกครั้งก่อนออกจากอาคาร

ภาพที่ 6: แสดงโมเดลจำลองทั้งหมด 7 ส่วนเพื่อประกอบการอธิบายพื้นที่ทางเข้า

โดยในแต่ละส่วนจะมีบทบาท หน้าที่ ความหมายที่แตกต่างกันออกไป การเน้นย้ำการให้ความหมายของพื้นที่ทางเข้า มักจะมีเรื่องปริมาตร (Volume) น้ำหนักของตำแหน่งพื้นที่ทางเข้าแตกต่างอย่างฉับพลันเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนผ่านอย่างรวดเร็ว หรือค่อยเป็นค่อยไปให้เกิดการจดจำในสถานที่นั้นๆ เส้นแบ่งเขตกับลำดับการเปลี่ยนผ่าน การเคลื่อนที่อย่างเป็นลำดับของการเปลี่ยนผ่าน มักจะมีจังหวะ ชะลอ (Slow down) จังหวะเร็ว (Speed) เนื่องจากการสร้างลำดับที่มีเส้นทางให้เลือก (Selectable) มักจะให้ความหมายของ ความอิสระ (Freedom) ที่อาจจะไปรับรู้ประสบการณ์ใหม่ ๆ ส่วนเส้นทางไหนมีชี้แนะ (Guideline) มักจะมีความหมายของการควบคุม จำนวนในการสร้างลำดับของการเคลื่อนที่มีผลต่อ จังหวะ และความเร็วในการก้าวเท้าเดินและการเปลี่ยนทิศทาง ข้อสังเกตเรื่องการเน้นย้ำการให้ความหมายของพื้นที่ทางเข้า มักจะมีเรื่องปริมาตร (Volume) น้ำหนักของตำแหน่งพื้นที่ทางเข้าแตกต่างอย่างฉับพลันเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนผ่านอย่างรวดเร็ว หรือค่อยเป็นค่อยไปให้เกิดการจดจำในสถานที่นั้น ๆ ประสบการณ์การรับรู้พื้นที่ทางเข้า จังหวะที่ชะลอ (Slow down) มักจะเป็นตำแหน่งที่ขบเน้นความหมายของทางเข้าอีกครั้ง ด้วยการสร้างปรากฏการณ์ เพื่อตรึงการรับรู้ของผู้คนเข้าไว้ แต่ก็วางในตำแหน่งที่แตกต่างกัน

ความสัมพันธ์ของแต่ละพื้นที่แบ่งเขตของพื้นที่ทางเข้าในลักษณะรอยต่อร่วมกัน คือ

1.) **ความสัมพันธ์ระหว่างบริบทกับพื้นที่อาณาบริเวณ** การก้าวข้ามจากโลกภายนอกสู่พื้นที่แรกของโลกภายในโครงการ จากบริบทที่เป็นเมืองหรือธรรมชาติในป่า ทะเล ภูเขา แม่น้ำ ขึ้นอยู่กับว่าจะเลือกให้ตัดขาดหรืออนุญาตให้เป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่อาณาบริเวณ เป็นจุดเริ่มต้นของการอนุญาตให้เปิดเป็นพื้นที่สาธารณะเพื่อเชื่อมต่อ หรือตัดขาดพื้นที่ส่วนตัวเพื่อปกป้องไม่อนุญาตเข้า และเมื่อการเดินทางจากโลกภายนอกที่ยาวนาน เมื่อมาถึงพื้นที่แรกนี้อาจเป็นความประทับใจแรกของการมาถึง รู้สึกตื่นเต้น และเตรียมตัวเพื่อเรียนรู้ในส่วนถัดไป

2.) **ความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่อาณาบริเวณกับพื้นที่ก่อนทางเข้า** จากพื้นที่อาณาบริเวณส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องการจัดระเบียบสิ่งของต่างๆ เช่น ที่จอดรถ สวนสาธารณะ ร้านกาแฟ หรือที่จำหน่ายตัวก่อนเข้าชม ที่มีการทับซ้อนกับพื้นที่บริบททางผ่านต่างๆที่มีจำนวนทางเข้ามากกว่าหนึ่งทางเพื่อรวบรวมเข้าทางเดียวกันในส่วนพื้นที่ก่อนทางเข้า เราอาจจะยังไม่เห็นทางเข้าอาคารภายในที่ชัดเจน แต่มักจะได้รับประสบการณ์จากการจัดระเบียบการรับรู้ของร่างกาย และจิตใจในพื้นที่ส่วนนี้ และเป็นรอยต่อที่มักจะมอบประสบการณ์อิสระจากการเลือกเดิน หรือการเดินทางที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัดเพื่อให้ผ่านหรือพบเจอประสบการณ์ที่ผู้ออกแบบได้สร้างสถานการณ์นั้นไว้แล้ว

3.) **ความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ก่อนทางเข้ากับทางเข้าอาคาร** จากพื้นที่ก่อนทางเข้าสู่ทางเข้าอาคาร รอยต่อนี้ เรามักจะเริ่มเห็นทิศทางของทางเข้าอาคารที่ชัดเจนมากขึ้น ด้วยการสร้างสัญลักษณ์บางอย่างให้เป็นที่โดดเด่น น่าสนใจ เช่น การทำกันสาด (Canopy) การทำระนาบเหนือศีรษะ (Overhead plain) หรือการสร้างสถานการณ์บางอย่างให้เกิดความแตกต่างกันอย่างชัดเจน เช่น การเลือกใช้เส้นโค้งอิสระตัดรอยต่อกับเส้นเรขาคณิตตรงไปตรงมา เพื่อเป็นสัญลักษณ์ของการมาถึงเพื่อเตรียมตัวเตรียมใจเข้าสู่เนื้อหาของอาคาร

4.) **ความสัมพันธ์ระหว่างทางเข้าอาคารกับพื้นที่หลังทางเข้าอาคาร** จากทางเข้าอาคารสู่พื้นที่หลังทางเข้าอาคาร ส่วนใหญ่จะถูกลดสัดส่วนปริมาตรลงในสัดส่วนมนุษย์ เพื่อต้องการให้มีสมาธิกับการสำรวจ ไตร่ตรอง ตัดสินใจในการเข้าสู่เนื้อหาของอาคาร ความสัมพันธ์ส่วนใหญ่จะเป็นฟังก์ชันของการต้อนรับ การปรับสภาพอากาศจากภายนอกเข้าสู่ภายในอาคาร บางอาคารเมื่อเข้ามาแล้ว ก็อาจจะยังไม่ถึงทางเข้าของเนื้อหาภายในจริง ๆ ที่ต้องค้นหาและเดินต่อ ดังตัวอย่างของพิพิธภัณฑ์ยิวที่สถาปนิกใช้วิธีขยายพื้นที่หลังทางเข้า เพื่อใช้เป็นจุดเริ่มต้นของการมาถึงพิพิธภัณฑ์และยังสร้างความหมายเน้นย้ำที่ซับซ้อนจากการให้อิสระในการเลือกอีกครั้ง เป็นต้น

5.) **ความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่หลังทางเข้าอาคารกับภายในอาคาร** รอยต่อของความสัมพันธ์พื้นที่หลังทางเข้ากับภายในอาคาร ส่วนใหญ่จะเริ่มละลายเป็นเนื้อเดียวกัน และจะหยุดสร้างอารมณ์ความรู้สึกในส่วนนี้ โดยถูกแทนที่ด้วยกิจกรรมจากเนื้อหาภายใน ต้องใช้ความเข้าใจในการเข้าถึงส่วนต่างๆภายใน เป็นการคลี่คลายของเนื้อหาภายในที่สอดคล้องกับกิจกรรมฟังก์ชันของพื้นที่หลังทางเข้า

6.) **ความสัมพันธ์ระหว่างภายในอาคารกับทางออก** จากการคลี่คลายเนื้อหาภายในอาคารทั้งหมดแล้ว เมื่อเดินออก น้ำหนักของความรู้สึกทางออกจะแตกต่างจากน้ำหนักทางเข้าอาคารเสมอ และแบ่งทางออกเป็น 2 ลักษณะคือ 1) ทางออกที่ต้องเดินผ่านเส้นทางเดิมที่เดินเข้ามา กับ 2) ทางออกที่เป็นเส้นทางใหม่ แต่จะวกกลับสู่ทางเข้าหรือจะทะลุออกไปอีกทาง จากกรณีศึกษาพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์การเดินทางที่เดนมาร์ก สถาปนิกได้เน้นย้ำความหมายอีกครั้งเมื่อเดินออกทางเดิม โดยมุมมองทางออกที่มองย้อนกลับทางเข้ามานั้น จะเห็นวิวปราสาทรอนบอร์กเป็นแกนแนวเดียวกับโครงการ เพื่อเน้นย้ำหรือเตือนใจถึงความสัมพันธ์ของเนื้อหาที่อยู่ตรงหน้าอีกครั้ง

5. สรุปผลการวิจัย

1) ความหมายของพื้นที่ทางเข้า จากการทบทวนวรรณกรรมที่กล่าวถึงประวัติศาสตร์ของพื้นที่ทางเข้า หน้าที่แรกเริ่มเกี่ยวข้องกับ 1) การปกป้อง 2) การเชื้อเชิญเป็นหลักเพื่อความอยู่รอด และเมื่อมนุษย์เริ่มมีสังคม ศาสนา หน้าที่ใช้สอย ความเป็นปัจเจกที่ซับซ้อนมากขึ้น พื้นที่ทางเข้าจึงเริ่มมีบทบาทในการมอบความหมายที่มากกว่าการเป็นทางเข้าที่เป็นหน้าที่ใช้สอยแบบทั่วไป และเปลี่ยนจากการปกป้องเป็นการ สร้างความรู้สึกกลับ น่าค้นหา การหน่วงเวลา หรือการสกัดกั้นบางอย่างให้ชะลอช้าลง แทนความรู้สึกถึงการปกป้องเชิงประจักษ์

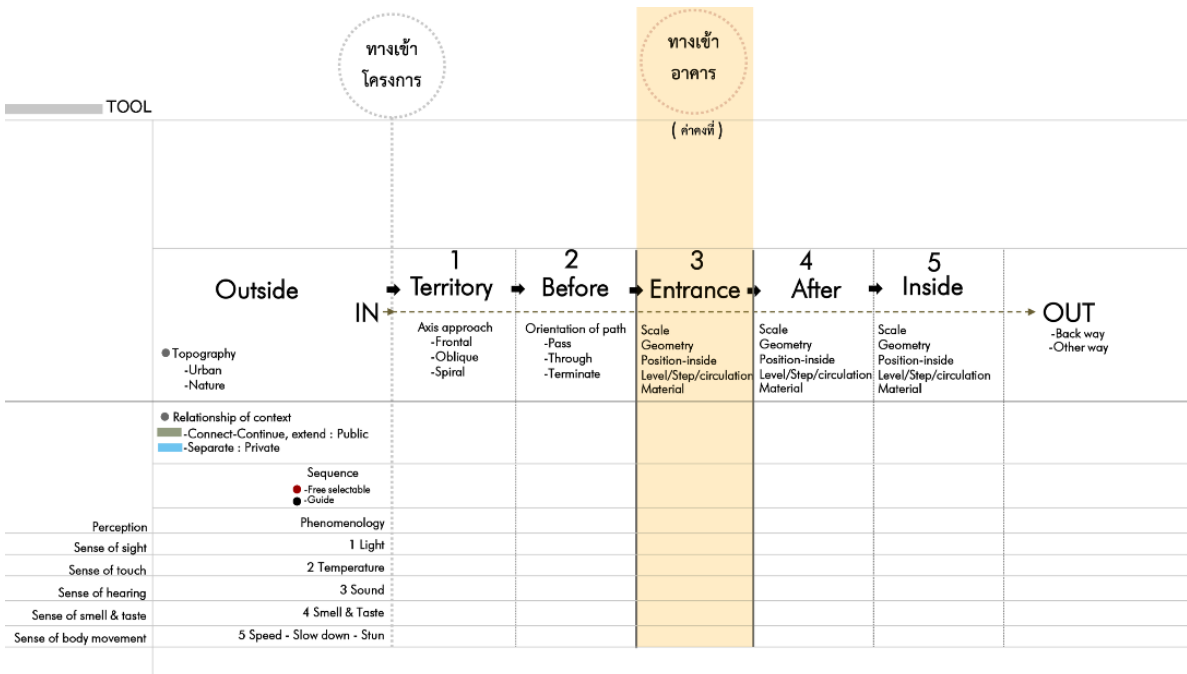
2.) วิธีการสร้างความหมายของพื้นที่ทางเข้าในอาคารประเภทพิพิธภัณฑ์ 1)การเน้นย้ำซ้ำเน้นซ้ำๆ ของความหมายด้วยการหยิบยกเนื้อหาภายในออกมาวางในตำแหน่งของทางเข้า ก่อนที่จะเข้าสู่เนื้อหาภายในอีกครั้ง 2) ใช้วิธีการกำหนดลำดับ, จำนวน, ตำแหน่ง, ของปรากฏการณ์ในการขับเคลื่อนความหมายของเนื้อหาภายในตำแหน่งพื้นที่ทางเข้า 3) วิธีการจากการเคลื่อนที่ผ่านตัวกลางบางอย่าง

Museum ประเภท Historical : การเดินผ่านร่องรอยประวัติศาสตร์

Museum ประเภท Art : การเดินผ่านบริบทเมือง ธรรมชาติ

Museum ประเภท Science : การเดินผ่านปรากฏการณ์จากความแม่นยำมนุษย์

3.) เครื่องมือในการอ่านพื้นที่ทางเข้าอย่างเป็นระบบ จากการทบทวนวรรณกรรมทั้งหมดได้จำแนกและรวบรวมทั้งการแบ่งพื้นที่และวิธีการวิเคราะห์ทางเข้าจากทฤษฎีทางสถาปัตยกรรมทั้งเชิงกายภาพและการรับรู้ประสาทสัมผัสต่างๆ ทั้ง 5 ลักษณะ นำไปสู่ตารางเครื่องมือในการวิเคราะห์พื้นที่ทางเข้าอย่างเป็นระบบโดยให้ทางเข้าอาคารเป็นค่าคงที่ในการวิเคราะห์ ดังตารางด้านล่างนี้

ตารางที่ 6: แสดงข้อค้นพบตารางเครื่องมือในการอ่านพื้นที่ทางเข้าอย่างเป็นระบบ

4.) **เลนส์ในการอ่านพื้นที่ทางเข้า** การเริ่มต้นออกแบบพื้นที่ทางเข้าหรือการเริ่มต้นวิเคราะห์พื้นที่ทางเข้า แบ่งการอ่านได้ 3 ลักษณะ คือ 1) *Over view: Proportions, Delimitation of entryway* การอ่านระดับภาพรวม : ของขนาดปริมาตรพื้นที่ทางเข้าทั้งหมด เพื่อแบ่งสัดส่วนของพื้นที่ทั้ง 5 ส่วนว่าพื้นที่ไหนมากน้อยแค่ไหน 2) *Focus: Position emphasize, Phenomena of entryway* การอ่านจุดสนใจ : ในการวางตำแหน่งปรากฏการณ์ การลำดับก่อน-หลัง และจำนวนที่ตำแหน่ง โดยเลือกทำให้ตำแหน่งนั้นตัดขาดหรือเป็นส่วนหนึ่งของโลกภายนอก หรือการเลือกให้มีอิสระในการเคลื่อนที่หรือจะเป็นการควบคุมในการเข้าถึง 3) *Detail: Perception: Sequence: Speed / Slow down / Stun of entryway* การอ่านระดับรายละเอียด: การรับรู้กับการหน่วงเวลาในตำแหน่งปรากฏการณ์ทั้ง 5 ส่วนเป็นอย่างไร การรับรู้ตำแหน่งนั้น ให้ความหมายอย่างไร และทางออกนั้นจะกลับทางเดิมหรือทางใหม่ แล้วสร้างความหมายด้วยทิศทางตรงกับบางอย่างเพื่อเน้นย้ำการย้อนกลับทางเดิมอีกครั้งหรือไม่

6. ข้อเสนอแนะ:

1. หากในฐานะเป็นผู้ออกแบบ มีความจำเป็นที่ต้องใช้ “ความเข้าใจเรื่องประสาทสัมผัส” เป็นพื้นฐานที่ส่งผลให้สามารถกำหนดลำดับสถานการณ์การเปลี่ยนผ่านการรับรู้พื้นที่ทางเข้าได้อย่างมีสุนทรียภาพ

2. อาคารประเภทพิพิธภัณฑ์ เป็นเพียงอาคารประเภทหนึ่งที่น่าสนใจ “ทางเข้า” หากมีการศึกษาอาคารประเภทอื่นเพิ่มเติมของการวิเคราะห์ “ทางเข้า” ก็จะขยายขอบเขตขององค์ความรู้ได้มากยิ่งขึ้น

พื้นที่ทางเข้าในงานสถาปัตยกรรมเป็นมากกว่าการเชื่อมต่อ-การป้องกัน หรือ การควบคุมการเข้าออก ดังที่ได้ศึกษามาทั้งหมดนี้ ผู้วิจัยหวังว่าเนื้อหาบทความวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ และสร้างความหมาย องค์ความรู้ที่เป็นระบบในการอ่านพื้นที่ทางเข้า หรือการนำไปใช้เป็นแนวทางเบื้องต้นสำหรับการออกแบบลำดับการรับรู้พื้นที่ทางเข้าและเห็นถึงความสำคัญของพื้นที่รอยต่อเริ่มต้นระหว่างการออกแบบสถาปัตยกรรมหลักกับการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในให้มีความสัมพันธ์อย่างสอดคล้องต่อเนื่องกันในพื้นที่ในลำดับถัดไปได้อย่างมีสุนทรียภาพและมีความหมาย

บรรณานุกรม

- Boettger, T. (2014). *Threshold Spaces*. Berlin/Boston: Birkhäuser.
- Carol Davidson Cragoe, H. P. (2008). *How to read buildings a crash course in architecture*. Great Britain.
- Francis, D. K. C. (1996). *Architecture Form, Space, & Order (Vol. 2)*. Simultaneously in Canada.
- Jirathatsanakul, S. (2003). *Kati Sanyaluck Lae Kwammaikhong "Shumphatoo-Natang" Thai (In Thai)* BKK: Amarin printing and publishing Co., Ltd.
- Psarra, S. (2009). *Architecture and narrative the formation of space and culture meaning*. Abingdon: Routledge Taylor & Francis Group.
- Slessor, C. (2002). *Contemporary Doorways Architectural entrances, Transitions, and Thresholds* London: Octopus Publishing.
- Srisaowanunt, A., & Inpuntung, V. (2016). "Concept of Place and Phenomenology in the study of Vernacular Architecture?. *Academic Journal: Faculty of Architecture, Khon Kaen University*, 15(1), 20.
- Unwin, S. (2007). *Doorway*. London: Routledge.
- Zumthor, P. (2018). *Atmospheres: Architectural Environments, Surrounding Objects*.

กิตติกรรมประกาศ:

บทความวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อติสร ศรีเสาวนันทน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ในการต่อยอดแนวคิดและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัยมาโดยตลอดของการศึกษาในครั้งนี้ และขอขอบพระคุณท่านรองศาสตราจารย์ ดร. เกரியงไกร เกิดศิริ อาจารย์ที่คอยช่วยประสาน, ให้คำแนะนำ ในช่วงระหว่างการเผยแพร่บทความในครั้งนี้